

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Algirdo g. 27, LT-03219 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. rastine@regula.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Vytautui Kabailai
Krymo g. 8-22, Šiauliai

2012-02-29 Nr. R2 - 508
Į 2011-11-21 raštą (R1-4180)

DĖL ŠILUMOS KAINODAROS KLAUSIMŲ

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės Komisija (toliau – Komisija), atsakydama į Jūsų 2011 m. lapkričio 21 d. rašte keliamus klausimus dėl AB „Šiaulių energija“ šilumos kainų, pagal savo kompetenciją teikia šiuos papildomus paaiškinimus pastabų pateikimo tvarka.

(1.1) Komisijos 2008 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. O3-135 vienašališkai nustatyta nediferencijuotą vienanarę 25,73 ct/kWh šilumos kainą sudarė: šilumos gamybos kaina – 15,75 ct/kWh, šilumos perdavimo kaina – 6,22 ct/kWh, šilumos pardavimo kainą 0,44 ct/kWh ir nepadengtos sąnaudos kurui – 3,32 ct/kWh. Primename, kad nepadengtų sąnaudų kurui (3,32 ct/kWh) skaičiavimai pateikti Komisijos Šilumos skyriaus (toliau – Skyrius) 2008 m. rugpjūčio 8 d. pažymoje Nr. O5-175 „Dėl AB „Šiaulių energija“ šilumos kainų perskaičiavimo“. Šios nepadengtos sąnaudos kurui buvo įvardintos Komisijos 2008 m. rugpjūčio 29 d. viešojo posėdžio protokole Nr. O2-23, kuriame buvo konstatuota, kas AB „Šiaulių energija“ šilumos kainų perskaičiavimas atliktas su pažeidimais – neįvertintos ataskaitiniu laikotarpiu nepadengtos sąnaudos kurui. Vienanarė šilumos kaina, į kurią buvo įtrauktos nepadengtos sąnaudos kurui (3,32 ct/kWh), buvo taikoma nuo 2008 m. lapkričio 1 d. iki 2009 m. rugsėjo 1 d. Pažymėtina, kad pagal tuo metu taikoma praktiką, nepadengtos sąnaudos kurui (ct/kWh), Komisijos nutarimuose nebuvo įvardijamos atskira eilute.

Komisija 2011 m. lapkričio 14 d. raštu Nr. R2-2293 (toliau - Komisijos raštas) išsamiai atsakė į Jūsų rašto (1.2) (1.3) (1.4) punktuose keliamus klausimus. Pakartotiniame prašyme jokių naujų aplinkybių nėra, todėl papildomų paaiškinimų šiais klausimais neteikiama.

(1.5) Papildomai informuojame, kad vadovaujantis Šilumos kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 (Žin., 2009, Nr. 92-3959) (toliau Metodika) 118 punktu, nustatant AB „Šiaulių energija“ šilumos kainos dedamąsias (Šiaulių m. savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 24 d. sprendimas Nr. T-285) buvo įvertintos bendrovėje iki 2009 m. lapkričio 1 d. susidariusios 9650,52 tūkst. Lt nepadengtos sąnaudos kurui (Komisijos 2009 m. spalio 28 d. pažyma Nr. O5-251 „Dėl akcinės bendrovės „Šiaulių energija“ šilumos ir karšto vandens kainų dedamųjų“). Per pirmąjį šilumos kainos dedamųjų galiojimo laikotarpį nuo 2009 m. lapkričio 1 d. iki 2010 m. birželio 30 d. bendrovė susigrąžino 3588,7 tūkst. Lt nepadengtų sąnaudų kurui. Nepadengtų sąnaudų likutis sudarė 6061,8 tūkst. Lt (9650,52 – 3588,7). Šios nepadengtos sąnaudos kurui Šiaulių m. savivaldybės tarybos 2010 m. spalio 21 d. sprendimu Nr. T-297 buvo įvertintos perskaičiuojant šilumos kainos dedamąsias antriems bazinės šilumos kainų dedamųjų galiojimo metams ir paskirstytos 18 mėnesių laikotarpiui (0,94 ct/kWh).

(2.1) Šilumos bazinės kainos dedamosios nustatomos ne trumpesniam kaip 3 metų ir ne ilgesniam kaip 5 metų laikotarpiui.

Metodikos 49 punktas reglamentuoja šilumos kainos dedamųjų nustatymo ir perskaičiavimo tvarką, kai šilumos tiekėjui šilumos bazinių kainų dedamąsias nustato Komisija.

Vadovaudamasis 49 punkte nustatytais procedūromis, šilumos tiekėjas ne vėliau kaip prieš 5 mėnesius iki šilumos bazinių kainų dedamųjų galiojimo laikotarpio pabaigos privalo parengti ir pateikti Komisijai ir savivaldybės institucijai šilumos bazinės kainos dedamųjų projektą.

Savivaldybės institucija ne vėliau kaip per 30 dienų teikia Komisijai šilumos bazinės kainos dedamųjų suderinimo dokumentus ir pagrįstas pastabas. Komisija, išnagrinėjusi savivaldybės pastabas arba per 30 dienų jų negavusi, ne vėliau kaip per 15 dienų nustato šilumos bazinės kainos dedamąsias. Savivaldybės taryba, vadovaudamasi Komisijos nustatytais šilumos bazinių kainų dedamosiomis, ne vėliau kaip per 30 dienų nustato šilumos kainų dedamąsias pirmiesiems šilumos bazinių kainų dedamųjų galiojimo metams.

Pagal Metodikos 113 punkto nuostatas, Komisijos nustatytos šilumos bazinės kainos *dedamosios* antrais bei kitais jų galiojimo metais taikomos perskaičiuojant ir koreguojant šilumos kainų dedamąsias. Apskaičiuojant mokesčius vartotojams bazinės šilumos kainos netaikomos.

Komisijos 2008 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. O3-135 vienašališkai nustatytos laikinos šilumos kainos įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 1 d. Šis Komisijos nutarimas buvo priimtas, o šilumos kainos apskaičiuotos remiantis pirmąją bazinę šilumos kainą, nustatyta Komisijos 2004 m. sausio 22 d. nutarimu O3-6. Šilumos kainos buvo taikomos ir pasibaigus senosios bazinės kainos galiojimo laikotarpiui (2009 m. vasario 1 d.) iki 2009 m. rugsėjo 1 d., t. y. kol Šiaulių miesto savivaldybės taryba nustatė naujas šilumos kainas pirmiesiems naujos bazinės šilumos kainos galiojimo metams.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (Žin., 2003, Nr. 51-2254; 2007, Nr. 130-5259; 2009, Nr. 61-2402; 2011, Nr. 123-5816) (toliau – Įstatymas) 32 straipsnio 7 punkto nuostatomis Komisijos vienašališkai nustatytos laikinos šilumos kainos galioja, kol pašalinami Komisijos nurodyti pažeidimai, bet neilgiau kaip 12 mėnesių nuo jų įsigaliojimo dienos. Taigi dar kartą pažymime, kad Komisijos 2008 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. O3-135 vienašališkai nustatyta šilumos kaina (25,73 ct/kWh) galiojo ne daugiau kaip 12 mėnesių, todėl buvo taikoma teisėtai.

(2.2) Savivaldybių tarybų nustatytos šilumos kainų dedamosios pagal nuo 2009 m. liepos 8 d. galiojančios Metodikos nuostatas, įsigalioja nuo kito mėnesio pirmos dienos ir galioja ne ilgiau kaip 12 mėnesių.

Pažymėtina, kad pagal Komisijos 2006 m. kovo 16 d. nutarimą Nr. O3-13 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2003 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. O3-43 „Dėl centralizuotai tiekiamos šilumos ir karšto vandens kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“, šilumos kainos galėjo būti perskaičiuojamos vieną kartą metuose, todėl trečioms bazinės kainos galiojimo metams Šiaulių miesto savivaldybės taryba šilumos kainą nustatė nuo 2006 m. spalio 1 d.

Po trečiojo šilumos kainų perskaičiavimo, Komisija vienašališkai nustatė AB „Šiaulių energija“ šilumos kainas, tačiau Šiaulių miesto savivaldybė Komisijos sprendimą apskundė teismui. Kol vyko teismo procesas Komisijos sprendimas buvo sustabdytas ir pradėtas taikyti tik nuo 2008 m. gegužės 1 d.

Ketvirtas šilumos kainos perskaičiavimas, vadovaujantis tuo metu galiojusios Metodikos (Žin., 2008, Nr. 35-1270) 54 punktu, buvo atliktas nesibaigus 12 mėnesių šilumos kainų galiojimo laikotarpiui, nes įmonės kuro sąnaudų suma, dėl pakitusių kuro kainų per ataskaitinį laikotarpį, lyginant su paskutinio perskaičiavimo sąnaudomis, didėjo daugiau kaip 15 proc.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymėtina, kad perskaičiuojamų šilumos kainų galiojimo laikotarpiai negalėjo būti vienodi, o šilumos kainos buvo nustatytos vadovaujantis teisės aktu reikalavimais.

(2.3) Paaškinimas pateiktas šio rašto (2.1) punkte.

(3) Įstatymo 34 straipsnio 3 punktas numato, kad šilumos tiekėjai viešai privalo skelbti tik duomenis apie šilumos tiekimo sąnaudas. AB „Šiaulių energija“ informaciją apie bendrovės darbo apmokėjimo sąnaudas pagal šilumos tiekimo veiklas ir darbuotojų vidutinį mėnesinį darbo

užmokestį pateikia AB „Šiaulių energija“ tinklalapyje (<http://senergija.lt/Apie-bendrove/Bendroves-veikla/Silumos-gamybos-perdavimo-ir-pardavimo-sanaudos/Vidutinis-menesinis-darbo-uzmokestis/>). Informuojame, kad 2011 m. AB Šiaulių energija“ darbuotojų vidutinis mėnesinis darbo užmokestis sudarė 2496 Lt/mėn. Bazinės šilumos kainos skaičiavimuose nustatytas vidutinis darbuotojų darbo užmokestis sudarė 2217 Lt/mėn.

(4) Komisijos 2009 m. balandžio 14 d. nutarime Nr. O3-41 „Dėl šilumos bazinių kainų akcinei bendrovei „Šiaulių energija“ nepadengtos sąnaudos kurui nebuvo įvertintos. Šios sąnaudos, vadovaujantis Įstatymo 32 straipsnio 18 punkto ir Metodikos 118.1 punktų nuostatomis, kurios numato, kad paskutinių bazinės šilumos kainos galiojimo laikotarpio metų dėl kuro kainų skirtumo susidariusios sąnaudos įvertinamos nustatant pirmųjų bazinės šilumos kainos dedamųjų galiojimo metų šilumos kainos dedamasias, buvo įvertintos Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. 128, nustatant šilumos kainos dedamasias pirmiesiems bazinės šilumos kainos galiojimo metams.

(5) Papildydami Komisijos rašto 11 punkte pateiktą informaciją, norime atkreipti Jūsų dėmesį, kad Komisija 2009 m. birželio 18 d. protokoliniame nutarime Nr. O2-22 konstatavo, kad Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. T-128 pirmiesiems bazinės kainos galiojimo metams nustatytos šilumos kainos yra be pažeidimų, t. y. atitinka Komisijos 2009 m. balandžio 14 d. nutarimu O3-41 nustatytas bazines šilumos kainas, tačiau nustatytos šilumos kainos įsigaliojimo data prieštaravo Energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 56-2224) 15 straipsnio 3 daliai ir Įstatymo 22 straipsniui.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba 2009 m. rugpjūčio 20 d. sprendimu Nr. T-252 patikslino Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 30 d. sprendimą Nr. T-128, nustatydamą naują šilumos kainos įsigaliojimo datą. Minėtais sprendimais šilumos kainos nustatytos nepažeidžiant Įstatymo 32 straipsnio 5 dalies 1 punkto nuostatų, numatančių, kad šilumos kainos nustatomos atsižvelgiant į Komisijos nustatytas šilumos bazines kainas.

(6) Tuo metu galiojusio Šilumos ūkio įstatymo 2, 15, 22, 32, straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo (Žin., 2009, Nr. 61-2402) 5 straipsnio 3 dalies nuostatos įtvirtino savivaldybių tarybų, įmonių ir Komisijos kompetenciją nustatant šilumos ir karšto vandens kainų dedamasias. Pažymėtina, kad imperatyvios šio straipsnio nuostatos, Šilumos ūkio įstatymo 32 straipsnio 9 dalyje numatytu atveju, kai karšto vandens tiekėjas yra ir šilumos tiekėjas, realizuojantis ne mažiau kaip 10 GWh šilumos per metus, suteikė Komisijai teisę nustatyti ir viešai skelbti tik karšto vandens kainų dedamasias. Tik tuo atveju, jeigu savivaldybių tarybos ar įmonės nenustatytų šilumos kainos dedamųjų, Komisija įgytų teisę vienašališkai nustatyti laikinas šilumos kainos dedamasias. Taigi Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. T-285 AB „Šiaulių energija“ šilumos kainos dedamosios buvo nustatytos pagal tuo metu galiojusią teisės aktų reikalavimus.

(7) Komisija yra įpareigota prižiūrėti šilumos ūkio rinką įstatymų nustatyta tvarka. Šis uždavinys realizuojamas tvirtinant Metodiką, kuri yra teisėtas ir galiojantis norminis aktas, įgyvendinantis Šilumos ūkio įstatymą ir jame nustatytus pagrindinius šilumos kainų dedamųjų nustatymo principus. Kol Lietuvos Respublikos Vyriausybė nebuvo patvirtinusi šilumos kainų nustatymo principų, Komisija negalėjo atsisakyti vykdyti jai įstatymu suteiktą reguliuotojo funkciją.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2011 m. liepos 13 d. nutarimu Nr. 889 patvirtinus šilumos kainų nustatymo metodikos principų aprašą, Komisija rengia Metodikos pakeitimų projektą, kuris artimiausiu metu bus pateiktas viešai konsultacijai. Kol nėra nepatvirtintos naujos metodikos, galioja esama Metodikos redakcija.

(8) Komisija 2009 m. spalio 29 d. protokoliniu sprendimu Nr. O2-39 konstatavo, kad Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. T-285 AB „Šiaulių energija“ šilumos kainos dedamųjų skaičiavimai atlikti be pažeidimų. AB „Šiaulių energija“ bendrovės valdyba 2009 m. spalio 30 d. protokolu Nr.11 nustatė galutines šilumos kainas. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, vartotojai apie nuo 2009 m. lapkričio 1 d. nustatytas kainas viešai buvo informuoti tik 2009 m. spalio 30 d. Pažymėtina, kad vėliau bendrovė griežtai laikėsi šilumos ūkio įstatymo 32 straipsnio 14 dalies nuostatų ir iki mėnesio 25 d. apskaičiuodavo ir viešai per spaudą bei bendrovės tinklalapyje paskelbdavo miesto ir rajono gyventojams apie galutines šilumos ir karšto vandens kainas.

(9) Informuojame, kad tarp 2008-2011 m. AB „Šiaulių energija“ Komisijos 2011 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. O3-149 suderintų investicijų, kogeneracinės (termofikacinės) elektrinės nėra, nes minėta investicija buvo suderinta Komisijos 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. O3-37 ir gruodžio 12 d. nutarimu Nr. O3-198.

(10) Atsakyta Komisijos rašto (14.10) punkte.

(11) Pagal Metodikos 120 punkto reikalavimus, šilumos kainos privalo būti keičiamos kas mėnesį, jei keičiasi kuro ir (ar) perkamos šilumos kainos. Vadovaujantis Metodikos 121 punkto nuostatomis, šilumos tiekimo įmonės apskaičiuodamos šilumos kainas taiko paskutinio mėnesio, einančio prieš galutinių šilumos kainų apskaičiavimą, faktines kuro kainas. Įmonės informuoja Komisiją apie kuro kainas, kurios taikomos apskaičiuojant galutines šilumos kainas. Jeigu faktinės kuro kainos yra didesnės nei piršto kuro šalies rinkos kainos (pagal atskiras kuro rūšis), skaičiavimuose (išskyrus gamtinių dujų kainas) taikomos šalies vidutinės rinkos kainos, kurios skelbiamos Komisijos tinklalapyje. Šalies vidutinė (rinkos) atitinkamo kuro kaina apskaičiuojama kaip svertinis atitinkamo laikotarpio šilumos tiekėjų piršto kuro kainos vidurkis.

Pažymėtina, kad šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 (Žin., 2010, Nr. 127-6488), 6 priede yra nustatyta mokėjimo už šilumą ir (ar) karštą vandenį pranešimo formą su privaloma šilumos ir karšto vandens vartotojui pateikti informacija. Prie privalomų sąskaitose pateikti duomenų nėra numatyta nurodyti kurio mėnesio ir kokio dydžio faktiškai piršto kuro kainos buvo taikytos apskaičiuojant galutines šilumos kainas.

Komisijos pirmininko pavaduotojas

Danas Janulionis